John Carter Brown
Library
Brown University

JOHN CARTER BROWN
LIBRARY

Purchased from the
Trust Fund of
Lathrop Colgate Harper
LITT. D.

SENDBRIEF
in
Forme van Supplicatie/
aen de Conincklijcke Majesteyt van Spaengien:
van wegen des Princen van Oraengien/ der Staten van Hol-
landt ende Zeelandt/ midtsgaders alle andere zijne getrouwe Ondersaten
van dese Nederlanden/ die haer van des Hertoghen van Alba/ende der
Spaegniaerden tyrannie ende ghewelt/teghen alle recht/verdruc-
ket ende vervolghet vinden.

Aenwijsende den rechten oorspronck van alle teghenwoordige
beroerten in dese Landen/om daer inne by zijne Coninclycke Ma-
jesteyt voorsien te moghen werden.

Nae de Copye

TOT DELFT.

Ghedruckt int Jaer ons Heeren

M. D. LXXIIII.

Ghenadichste Heere.

UWe onderdanighe ende bedruckte Ondersaten deser Nederlanden/soo menichmael als zy by haer selven overleyt ende bedacht hebben/ die aengheborene goedertierenheydt/ ende goede Vaderliche ghenegentheyt/ die uwe Majesteyt tot dese hare Erff-landen eñ alle Inwoonders der selven/vanden tijt aen dat uwe Majesteyt die heerschappie ende regeringe der selver van God Almachtich ontfinck altijts eñ geduerichlick heeft bewesen. Also menichmael hebben zy eene vaste eñ gewisse hopeninge/eñ ongetwijffelt vertrouwē gehadt/als dat uwe Ma. soo wt hare dagelicxsche claghen eñ karmen/als wt het medelijdissche aengheven eñ verthoonen van sommige Vorsten ende Potentatē inde Christenheyt/soude haer hebben genadichlick laten onderrichten van onse jammerlicke eñ cativige onderdruckinghe/ daer wy/overmidts de groote eñ onverdragheliche gewelden/moetwil/ eñ Godtloose regeringe des Hertogē van Alba/ in gecomen zijn. Ende mede met een barmhertich ende Vaderlicke ooge hebben aengesiē/die erbarmelicke verwoestinge ende verderfenisse/daer dese uwe Erfnederlanden/ die uwe Majesteyt/eñ uwe Majesteyts Voorvaderen/ altijts soo groote ende ghetrouwe diensten bewesen hebben/ door desselven Hertogen van Alba onmenschelicke wreetheyt eñ verwoede tyrannie/ in gevallē zijn.

Niet twijffelende/ of het soude uwe Ma. grootelicx verdroten hebbē/dat hy onder het decsel van de Roomsche Religie voor te staen/ende onder den Naem van uwe Ma. hem aldus vervoordert alle de Rechten eñ Privilegien des Lants(die uwe Ma. ende zijne Voorsaten/ hoochloflicker ghedachtenisse/ besworen hebben)te niete te maken/ ende als met voeten te vertreden: Vervolgende uwe getrouwe Ondersatē in lijf ende goet/eñ verwoestende het gantsche Lant/ niet anders dā of hy hem voor eē openbaer vyant van uwe Ma.ende uwer Majesteyts Ondersaten hadde wtgegeven.

Eñ derhalven hebben sy altijts met een hertgrondelic verlangē gewacht/ dat uwe Ma. sulcx willende niet langer ghedoogen/ soude met goede bequame middelen hebben voorsien/tot bewarenisse vanden Landen/eñ verlossinge van uwe arme bedructe Ondersaten. Nemende daertinne voor oogen den schuldigen plicht eenes Coninex/die van Godt Almachtich/ dē grooten Coninck aller Coningen ghestelt wesende/tot een Stadthouder zijner gerechticheyt/ ende een Harder eñ Vader des volcx/ twelcke hen onderworpen is/dat selve van alle onrecht ende ghewelt behoort te bevrijden ende te beschuttē/eñ mede indachtich wesende der menichfuldige getrouwe diensten/die uwe voornoemde Landen eñ Ondersaten t'allen tyden den Voorsaten uwer Majesteydt/ ende uwe Majesteyt/selve met alle gewillicheyt ende trouhertichheyt bewesen hebben.

Maer alsoo zy nu tot haer wterste verdriet genoech bemercken/dat alle haer voorgaende Supplicatien als inden wint geslagen zijn/ ende dat oock der ander Vorsten ende Potentaten vertooch/geen vrucht en heeft connen schaffen/ ofte hen eenige vertroostinge by brenghen/eñ zijn nochtans in hare conscientien vast versekert/dat uwe Ma.gheene redelicke oorsaecke en heeft/om door ongunst ende ongenade/hen selven van haer arme ende bedruckte Ondersaten alsoo af te keeren/ende te vervreemden/soo vermoeden sy genoech alsulcx ontwijfelick te gheschieden/door den arghelist ende het quade aengeven van sommighe/die gheen acht nemende op den dienst van uwe Ma. maer alleenlick op haer eygen lusten ende begeerlickheden altijts ghearbeyt hebben/ om dese uwe Landen in uwer Majesteyts onghenade te brenghen.

Het welcke zy van menighen tijt herwaerts ghenoech opentlick ende ongheveynsdelick hebben gepoocht ende ghearbeyt/ niet alleen belettende dat onse ootmoedighe

Suppli-

Supplicatien ende ghetrouwe waerschouwingen tot uwer Majesteyts ooren niet en souden moghen comen / maer oock de selve met al t'ghene in dese uwe Landen conde geschieden/ten archsten duydende/ende by uwe Majesteyt verkeerdelick aenbrengende/om also den standt vanden Lande in oneenicheyt / ende tot beroerte gebracht hebbende/de selve onder uwe name met gewelt te mogen overvallen/ende alsdan met uwer Ondersaten goet ende bloet haren moet te moghen coelen/ende haer begeerlicheyt ende giericheyt te versaden.

Dit is/O aldergenadichste Coninck/het ghene dat uwe voorgenoemde Ondersaten met grooten rechte gheacht ende ghehouden hebben (alsoo zy noch doen) voor den aldergrootsten ende wtersten iammer ende ellende die hen soude connē wedervaren / als dat zy ōmerckē dat hē oor den wech des clagēs tot hare wettelicke eñ natuerlicke Overicheyt/die sy tot eenē toevlucht in haren wtersten noot van Got ontfangen hadden/als namelick/uwe Majesteyt/overmits de groote onbillicheyt haerder vyanden ende misgonners alsoo besloten was / dat selve oock het ghene datmen den onredelicken beesten ende wilden dieren ghenoech pleecht te gonnen/als namelick/haren noot ende kommer te beclaghen/hen met verscheyde boose practijcken/ende met eene onmenschelicke wreetheydt werde verboden ende gantschelicken ontnomen.

Daerom hoe wel zy eenen tijt lanck by haer selven besloten ende gheresolveert hadden/met ghedult ende lanckmoedicheyt den dach te verwachten/dat uwe Majesteydt eenmael selve soude haer oogen ende ooren opghedaen hebben/om te sien ende te hooren/'tghene zy door haerder voorghenoemder misgunners bitteren haet ende nijdt te sien ende te hooren/ verhindert werde. Nochtans aenmerckende nu ten laetsten / dat hare verdruckinghe hoe langher hoe swaerder ende onverdragelicker wort/ende niet alleenlick tot heure schade ende verderf is reyckende/maer oc uwe Majesteyts Erflanden die voortijts in alle voorspoedicheyt waren florerende/tot eenen wtersten verderf ende ondergancк brenghet: Soo en connen zy niet nalaten/van weghen der ghetrouwicheyt/die zy totter doot toe begheeren uwe Ma. ende haren Vaderlande te betooghen/wederom op een nieuws met dit Schrift uwe Ma. te verwillighen als dat hare eenighe begheerte is/te volherden inde rechte ghehoorsaemheyt ende dienst van van uwer Ma. biddende dat uwe Ma. die waerachtighe oorsake van de desolatie zijner Landen/by wien ende hoe dit toecomende is/wil verstaen: Ende also/achtervolghende uwe aengeborene goedertierenheyt/ende doende t'officie van eenen waerachtighen Coninck/die gherechticheyt voorstaen/ende uwe Landen van dusdanich ghewelt ende oppressie verlossen.

Al vooren versoecken wy seer ootmoedelick uwe Ma. indachtich te wesen / ende te considereren dat dese uwe Landen/wesende eertijts onder verscheydē Landtsheeren/ naemaels by Huwelicke voorwaerden ende onderlinge tracktaten/ende also by recht van wettelicke successie ende conventien onder een hooft des huys van Boergoengiē ghecomen zijn/ende daer naer oock by middel van Huwelicken metten hoochloffelicken huyse van Oostenrijcke. ende ten laetsten metten grootmachtighen Coninckrijck van Spaegnien ghealliecrt.

Doch altijts by wtghedruckte bespreke ende voorwaerde/ dat de selve Landen/ eñ elcke Provintie bysonder/ soude blijven ende onderhouden werden/ in zijn eygen Policien/Rechten ende Vryheden/daer in zy van allen ouden hercomen waren: Sonder dat den eenen Lande oft Rijcke soude toecomen eenich recht van heerschappie over het ander/ om t'selve eenichsins afhandich te maken van zijn Rechten ende Vryhedē/ maer souden onder elkanderen verbonden zijn in eendrachticheyt ende gelijckē gract/

onder

onder eenen Prince ende hooft/als vele kinderen eenen Vader hebben/om alsoo ghesaemdelick de hoocheyt van haren Prince/ende het welvaren vanden Lande/ teghen den vreemdelinghen ende uterlijcke ghewelt/voorghestaen ende beschut te werden.

Ghelijckerwys oock de Prince vanden Lande / om als een Vader zijn liefde ende affectie te bewijsen teghen een yeder ghelijckelick / hem te zijner aencoemste ende inhuldinghe met eenen solemnelen Eedt verplicht / ende belooft elck Landt bysonder / dat hy dat regheren ende bewaren sal/in hare Rechten ende Vryheden/sonder te ghedooghen dat die eenichsins inghebroken oft verminderd sullen werden: ofte dat die eene Provintie over die andere eenighe heerschappie ofte dominatie sal moghen voeren / gheswijghe dat sy al te samen eenigher vreemden regeringe ende gherechtshandelinghe souden onderworpen moghen worden: ende wort op die conditie aenghenomen ende bekent als Over-Heer vanden Landen/ ontfangende also vanden Ondersaten den Eedt van ghetrouwichheyt ende ghehoorsaemheyt.

Waer van het onnoodich is eenich breeder verhael te doen/ dewijle/ sonder twijfelen/ uwe Ma. ghenoech indachtigh is/ hoe dat hoochloflicker ghedachtenisse Keyser Carolus/volgende die voetstappen zijner Edele Voorsaten/ende bekennende dat den voornoemden Eedt van inhuldinghe/is het eenich ende recht fondament/daer op also wel het vermoghen ende authoriteyt vanden Prince/als die trouwe ende ghehoorsaemheydt der Ondersaten ghegront staet. Heeft selfs noch binnen zijn leven/ende in zijn bywesen/uwer Ma. onder den selven Eedt doen ontfanghen/ende zijne blijde Incomste doen bezweeren in alle de Landen/ende meestendeel van alle de Steden: Eerstmael als toecomende ende eenighe Erfghenaem zijner Keyserl. Ma. ende daer naer de selve Keyserl. Ma. vertreckende/ende uwe Ma. aennemēde die volle Heerschappie ende administratie vanden Landen / heeft wederom den selvē Eedt inde vergaderinghe vanden ghedupiteerden van allen den Landen verhaelt/ende stercker bevesticht/ soo dat van allen ouden tijden/uwe voornoemde Landen by heure voornoemde Rechten/Privilegien ende Vrijheden altijt gheregheert zijn gheweest.

Daer wt ghevolcht is alsulcke ghehoorsaemheyt ende getrouwichheyt/ van wegen der Ondersaten tegen heuren Prince/ende alsulcke eendrachticheyt ende liefde onder elkanderen / datmen de Landen deur de ghenade Gods / in alle voorspoet heeft sien voortgaen ende floreren/ ende die Princen van dien/ in alder eere ende Hoocheyt verciert/ende van allen haren vianden grootelicx bedachtet ende bevreest werden.

Ende om niet oudts wt der Historien (daer af nochtans vol wesende) alhier by te brenghen/ heeft de selve ghetrouwichheyt van uwe Onderdanen claerlick gheblecken / in alle de Oorloghen by den Keyserlicken Ma. wtghevoert/soo dat hy de goede ruste ende beschuttinghe vanden selven Landen / altijts in sonderlinghe recommandatie ghehouden heeft: Soo oock uwe Ma. wel mach ghedencken/dat hy zijnen afscheydt nemende vanden Landen/de selve uwe Ma. boven allen anderen met alder ernst ende goethertichheyt gherecommandeert ende bevolen heeft / Ja oock uwe Ma. selve/ wesende te zijner aencoemste in stercker Oorloghe ende zware lasten / ter causen vande voorighe Crijghen/ heeft selfs metter daet bevonden/ dat alle zijn Ondersaten/ groot ende kleyn/elck naer zijnen stant ende vermeughen/ bereedt zijn gheweeest / Lijf ende goet op te setten in zijnen dienst: inde welcke soo wel die Heeren ende Edelen als t'gemeen Lant/ sich alsoo ghequeten ende verthoont hebben / dat uwe Majesteyt zijn vyanden ghenoech te boven commende / met grooter eerlijckheyt / prijs ende lof by alle Coninghen ende Potentaten/ een eynde ghemaeckt heeft van alle de Oorloghen ende twisten / daer mede soo menighe Jaren te vooren uwe Voorsaten ende Landen ghequelt waren.

Nu indien het uwe Ma. sal believen (het welcke uwe bedruckte ende getrouwe On-
dersaten ootmoedelick bidden) wel te ondersoecken ende bemercken den oorspronck
ende oorsaecken der veranderinghe van soo goede ruste ende voorspoet/ in eenen sulc-
ken iammer/ beroerten ende ellenden daer mede nu ter tijdt uwe Landen overvallen
worden: sult bevinden die nergens uyt te spruyten/dan wt den haet ende nijt/die som-
mighe omtrent uwe Ma. wesende/opghenomen hebben ende draghende zijn/ tegher
die welvaert ende voorspoet/daer mede Godt Almachtich uwe Landen ende Onder-
saten was begavende.

Welcken haet ende wangunst / wesende voort met onversadelicke gierichheydt ende
andere boose begeerlickheden ontsteken /heeftse tot allen moetwil ende wreetheyt al-
so gedreven/ dat zy gantschelicken vergetende alle effectie ende dienst/ die zy den Lan-
den (daer van sy soo groote eere ende weldaden hadden ontfanghen) schuldich waren/
hebben tot grooten achterdeel vanden dienst uwes Majesteyts/eñ welvaren vanden
voorseydē Landen/den schadelické brant deser beroerten met allen middelen eñ prac-
tijcken gheprokereert/om also totter hoocheyt (die sy niet alleene boven alle de Staten
vanden Lande / maer ooc boven uwe Ma. selfs willen besitten) te mogen gheraken.

Ende wel wetende dat sulcx niet doenlick en was / staende de Rechten ende Vrijhe-
den vanden Lande/ die haren boosen voornemen gantschelick waren teghenstrijden-
de: bemerckende oock daer beneven/ hoe neerstich ende ghetrouwe die vanden voor-
noemden Landen/elck in zijne staet ende beroepinghe waren/om achtervolgende ha-
ren Eedt/die selve voor te staen/ sonder te ghedooghen datse souden ingebroken wor-
den/ Soo hebben zy in sonderheyt ghepoocht alle de daden vanden Heeren/ Gouver-
neurs ende Staten vanden Landen (tenderende tot onderhout vanden selven Rechte
ende Vrijheden) in sulcker wijse by uwer Ma. aen te brenghen ende wt te legghen/als
of de selve tot onwillicheyt ofte rebellicheydt tegen uwe Majesteyt gestrecket hadden.

Onder de welcke / in sonderheyt wesende sommighe Gheestelicke persoonen/ heb-
ben met allen middelen haer ghepoocht ende beneersticht / om onder den mantel van
Religie/met andere vreemde /ende oock meest Geestelicke persoonen eenen aenhanc
te maken/ ende so alleynskens heymelicke aenslagen ende practijcken op te richten/
waer door zy dese Landen in ongenade by uwe Ma. soude brenghen/ om alsoo haer
ende haerder metgenoten (die doch niet aen uwe Ma. maer aen vreemde Heeren ende
Landen in Italien ende elders / ende in sonderheyt aen den Paus van Roomen met
Eedtsplicht waren verbondē) heerschappije ende dominatie alhier te mogen oprich-
ten etc. Naer haer beste ghelegentheyt die selve verbreyden ende versterchen.

Want alsoo sy begonden te bemercken/dat in alle de omliggende Landen/Ja over
de gantsche Christenheyt/die groove tastelicke abuysen/ dwalinghen ende misbruyc-
ken/die door lanckheyt des tijts (overmits die ongheleertheyt/ onachtsaemheyt ende
giericheyt der Priesteren) waren ingheresen/begonden nu ten lesten wt te breken ende
aen den dach te comen: ende in sonderheyt dat het allen Vromen grootelicx bestont te
verdrieten/dat zy/die haer hadden enckelick ende alleen behooren te moeyen/ met het
volck in Godes woort/ ende in alle goede Leeringhe ende seden te onderrichten/ ende
den dienst Godts in alle ghetrouwicheyt na het exempel der Propheten ende Aposte-
len te pleghen/in stede van dien/niet alleenlick tegen Godts openlick ghebodt/maer
oock teghen alle Decreten der voorgaende Pausen / ende teghen alle Ordinantie der
oude Concilien/ Ja oock teghen alle Keuren en Statuten der Princen ende Landen/
haer selven in alle Wereldtlicke ende Borgherlicke gherechtshandelen/ Ja oock in
Crijchs ende Landtsaecken boven alle leege ende hooghe Overicheden/wilden inste-
ken/ ende de selve na haren goetdincken regieren: Soo hebben zy seer bitterlick veel

valsche

valsche rancken verdacht / ende met menigherley persuasien ende toegheinaeckte beschuldingen / ghesocht alle de ghetrouwe Ondersaten / soo wel van uwe Ma. als van alle andere Coninghen ende Potentaten by haren Overicheden ende Coningen te beswaren / den selven met verbloemde ende valsche calomnien van seditie ende rebellichheydt beschuldighende. Waer door zy in allen Landen / twisten ende tweedracht / Ja Crenghen ende Oorloghen hebben aenghesticht / ende de Onderdanen teghen hare Overheden / ende wederom de Overheden teghen den Onderdanen opgehitset / in somma / het onderste boven om gewent / ende alles in eene afgrijselicke confusie ende werringhe ghebracht / niet veel vraghende wie daer van in schade quam / by dien / slechts dat zy hare aenghevangene heerschappie ende dominatie voort mochten drijven / om alles onder haer ghebiedt ende ghewelt te brenghen.

Ende hier toe hebben zy die Inquisitie / welc alleen ende enckelick tegen de Joden ende verloochende Christenen in Spaegnien was ingheslelt / in dese Landen met gewelt willen in voeren / om door de middel der selven / alle Landtrechten / Privilegien ende oude herconien / Ja alle ghesworen contrackten / voorwaerden ende Conditien / gantschelick omme te stooten ende te niete te maken / ende alsoo eene volcomene Heerschappie te voeren over alle uwe Ma. ghetrouwe dienaren / die haer aenden Eedt die zy uwe Ma. ghedaen hebben / alleen ende getrouwelick wilden houden / sonder eenige vreemde Heeren / Geestelick ofte Wereltlick meer aen te nemen / om de selve met valsche beschuldinghe van Ketterye ende rebellicheyt te onderdrucken / ende des te beter tot hare voornemen te moghen gheraken.

Tot welcken eynde / zy oock haer nieuwe Bisschoppen in desen Landen opentlick teghen alle Landtrechten ende gesworene Privilegien / ende oock tot verminderinge van uwe Majesteyts auctoriteyt / hebben met ghewelt ingheddrongen / de selve niet kiesende nae deucht / vromicheyt oft gheleertheyt (Want zy meestendeel de ongheleertste ende ontuchtichste hebben daer toe genomen) maer alleenlic daer op siende / dat zy getrouwe dienaers ende hanthouders mochten hebben / die haren moetwil ende wreetheyt in alles / ende over al / sonder eenich ontsich / souden achtervolghen ende uytrichten.

Nu dese hare boose aenslaghen / ende de consequentie van dien / meer ende meer aen den dagh comende / hebben de voornaemste Heeren / Gouverneurs / Edellupden ende oock de steden vanden Lande / uwe M. met continuele Supplicatien ende vertoogen / ende alle andere moghelicke middelen te kennen gegeven / hoe grootelicx dat de hoocheyt ende Jurisdictie van uwe Ma. daer by soude verkort ende vermindert worden / ende onder den voeten gebrocht / vanden selven Inquisiteuren ende Bisschoppen / die meestendeel vreemden ende uytlandisschen waren / ende alle ghelijck aen vreemde Heeren niet Eede verbonden / ende (soo zy voor-ghe ven) van uwe Jurisdictie ontslaghen ende gheeremteert / ende in sonderheyt hebben uwe Ma. voor oogen ghestelt / dat het gantsch onmogelijck was / alsulcke Nieuwicheden in te voeren / sonder het gantsche Lant in een eewighe verwoestinghe ende uyterste verderf te brenghen: overmits men merckelick conde ghespeuren / dat die voorwendinghe vande Religie / niet anders en was dan eenen ghelenden deckmantel / om onder alsulcken schijn uwe Ma. te abuseren: ende voorts omme te brenghen alle de ghene / die de openbare abuysen ende mishandelinghen der voorgenoemde Geestelicke wilde straffen / ofte wederspreken / ofte van haer notoire ende merckelicke misbruycken (die sy selve niet en conden verswyghen) afstaen. Waer van het getal in dese Landen soo groot ende menichfuldich was / ende noch daghelicx soo seer toenemende / dat (soo uwe Ma. hadde willen na der voorghenoemder aenghevers persuasien / inde aenghevanghene strengicheyt ende rigeur voort varen) sy ten lesten een Coninck sonder Volck / ende een Overste sonder Onder-

saten

saten hadde moeten blijven / als het merckelick blijcken mach / by de ontallicke meenichte der ghener die in dese Landen onder het pretext van de Religie (soo metten Viere als metten Sweerde ende Water) zijn jammerlick om hals ghebracht / sonder den ghenen die noch uyt den Lande zijn wtgheweken / draghende alle handtwercken ende consten van neeringhen in andere Landen / tot onwtsprekelicke nadeel der selver Landen ende uwe Co. Majesteyt.

Hier door is uwe Ma. eyndelinge veroorsaect geweest / om met saechtmoedicheyt ende moderatie van Placcaten daerinne te voorsien / doende expresse verclaringe hare meyninghe niet te wesen / d'Inquisitie in te voeren / het welcke oock van de Hertoginne van Parma / ende den Heeren ende Gouverneurs des Landts / van weghen uwer Ma. den Steden eñ Gemeynté / met solemnelicken Eede is toegeseyt ende belooft geweest / ende in allen Steden seer solemnelicken met wtghedruckten bevele der hooger Overicheyt / wtgheroepen ende ghepubliceert.

Maer corts daer naer werde t'selfde wederomme gestooten / by de selve voornoemde versoonen / die uwe Ma. schijnen inghebeeldet ende ghepersuadeert te hebben / als oft sulcx teghens uwer Ma. hoocheyt ende reputatie eenichsins ware gheweest / ghevende tegen alle waerheyt ende billicheyt voor / dat uwe Ondersaten sich wilden daer mede ontrecken vande ghehoorsaemheyt die zy uwe Ma. schuldich waren. Soo dat het schijnt dat uwe Majest. door sulck haer aengheven / ten laetsten beweecht is gheworden / den Hertoghe van Alba alhier wt Spaegnien te senden / om met gewelt ende ghewapender hant / de voorghenoemde Ondersaten uwer Ma. te dringhen / tot het ghene daer toe sy haer selven met alle onderdanicheyt ende ootmoedicheyt / altijts gewillichlick ende bereyt hadden laten vinden.

Ende hoe wel dat de voornoemde Heeren ende Steden vanden Lande / wel oorsake hadden om te beduchten / van grootelicx veronghelijckt te worden / door t'gewelt van vreemde Soldaten / ende regheringhe van eenen Gouverneur / niet wesende van haren Lande / noch oock van uwer Majesteyts bloet ofte afcoemste: Ja oock tegen haer eenen ouden inghewortelden haet voerende / ende daer beneven oock wel middelen hadden / van hem wt te houden / ende zyne incoemste te beletten. Nochtans om dat hy quam wt de name van uwer Ma. (om opentlic te doen blijcken dat sy niet rebel noch afgeweken en waren van de gehoorsaemheyt uwer Ma. ende derhalven betrouwende op hare goede conscientie ende recht) hebben hem / ende alle de ghene die uwe Ma. belieft heeft met hem te senden / ghewillichlick ende eerlick ontfangen / hem de Poorten van de Steden open ghedaen / die stercke plaetsen over ghelevert ende in handen ghestelt / Garnisoenen ontfanghen: alleenlick om dat hy verclaerde sulcx de begheerte eñ wille vã uwer Ma. te wesé om daer door versekert te mogé zijn vãde getrouwichz eñ onderdanicheyt uwer Ondersaten / die als wederspannighe eñ rebellen aen u bedraghen waren: Daerom is het voorwaer also / dat de voornoemde Hertoghe van Alba / in aller weghen behoorde van alsulcke trouwe ghehoorsaemheyt ende gheneghentheyt uwer Ondersaten / uwe Ma. met vliet onderricht / ende aleer hy eenich ghewelt voor de handt ghenomen hadde / voor alles goede kennisse ende volle bericht van hare clachten ghenomen te hebben: Ende voornamelick van t'ghene zy haer (overmits het invoeren der voorghenoemder Bisschoppen ende Inquisitie) teghen Godt ende alle Rechten beswaert vonden / om daer af goet ende waerachtich rapport aen uwe Ma. gedaen wesende / in alles na recht ende behooren geremedieert te werden. Maer nu gheheel ter contrarien / soo haest als hy ontfanghen was / ende het gewelt vanden Lande in handen ghecreghen hadde / soo heeft hy sonder te houden eenighe ordre van Rechte ofte aenschou te nemen op die oude Lantrechten ende Vrijheden / by uwe Ma.

beswoorẽ

beswozen : niet alleenlijck ter doodt ghesleypt/ ende veriaecht / den meestendeel vanden Heeren ende Gouverneurs vanden Lande by uwe Ma. daer toe vercozen ende ghestelt / maer oock generalijck verclaert / alle de Privilegien ende Vryheden verbeurt te wesen/ ende dat het Landt te houden was/als een Landt van nieuwes gheconquesteert met wapenen : tot zijn ende zijnes aenhancx behoef / omme alsoo vryelijck ende ongheboncen te mogen handelen/met uwer ondersaten lyf ende goet naer haren lust ende goetduncken.

Ende soo het moghelijck ware uwe Ma. voor ooghen te stellen / die onredelicheden/gewelden ende ongehoorde wreetheden / die alhier vandē beghinne zijns Regimēts ommegegaen zijn: Int plonderen/rooven/ruyten/ veriaghen eñ verwoesten/ int vangen eñ spannen/int bannen/verdrijven eñ goederen confisqueren. Ja int bernen eñ blaken/hangen/coppen/hackē/ raybraken/ eñ met afgrijselijcke eñ noyt ghehoorde tormenten/pijnigen/ende vermoorden die Ondersaten uwer Ma. so wel Edelen als onedelen/Armen als Rijck/Jonck als Out/Weduwē eñ Wesen/Mannen/ Vrouwen ende jonge Maechdē/van wat staet/ qualiteyt ofte conditie sy oock mochten wesen : Wy en twijfelē niet eens/ of uwe Ma. soude eenē schrick eñ grouwel hebben vā sulcx te hooren vermanen: Ja sy soude haer latē verdrieten/ dat onder haren name alsulcke onmenschelijcke wreetheden als noyt Phalaris/noch Nero/noch eenige Pharao/Herodes oft ander Heydensche Tyrant heeft connen bedencken/ worden gepleecht tegen uwe getrouwe Ondersaten/die met haer goet eñ bloet/ voor alle die Wereldt / hebben uwe Ma. die Croon op het hooft helpen houden/teghen hare vyanden.

Sy soude oock haer hebben laten erbarmen/ over so menige arme onnoosele kinderkens van hare Vaderlijcke erve in vreemde Landen verdreven/soo menighe arme bedructe Weduwen ende Weesen / ende het jammerlijck gheschrey des gantschen Landts/die onder den last van eenen soo grousamen Tyranne / moste gantschelijcken beswijcken ende t'ondergaen

Want daer en was niemant die zijne goederē voor hare giericheyt / zijn Vrouwen ende Dochteren voor hare oncuysheyt/zijn leven voor haer bloetdorsticheydt conde bevrijden ofte verschoonen. Daer was noch Edeldom / noch Rijckdom / noch vroomicheydt/noch eenighe voorgaende diensten/noch yet ter Werelt dat yemandt conde gehelpen/soo verre als hy eenmaels in haren haet gheraeckt was : Oock sonder aenschou te nemen/op de jurisdictien ende ordinare resorten vandē Lande/heeft hy doen sluyten de handt van allen Rechterē/beyde in Criminele ende Civile saken/die eenichsens mochten roeren de confiscatie in zijnen Bloedt-raedt ghewesen: sulcx dat / noch Gheestelicke noch waerlijcke persoonen/Weduwen noch Wesen/ arme Gasthuysen/ Leproos-huysen/ Wees-huysen/noch H. Gheest-huysen/die deuchdelijcken ende gehypotekeerde schulden/op der ghebannen ende geexecuteerden goederen hadden/ gheen betalinghe en hebben connen gecrijghen: maer heeft de Hertoge van Alba getrocken/ sonder eenighe lasten te willen betalen : niet teghenstaende diversche ende gheduerige sollicitatien/by den Staten des Landts ghedaen / intervenierende voor de schamele verdructe inghesetenen / diemen ghegeven heeft vele ongefondeerde dilatoire apostillen/strijdende merckelijck d'eene teghens d'andere/ sonder de kennisse vander voorsz. sake te willen renvoieren aende Provinciale Raden ofte ordinaris Rechters / omme de schamele Ondersaten alsoo te doen verlaten heure schuldē/ door desperatie van betalinghe te Hove te moghen crijghen/ daermen elck particulier Crediteur heeft doen intenteren formeel Proces/teghens de Fiscalen/ tot heuren swaerder coste ende laste/ dan de principale schult bedragen mochte/ oock van Chijnsen van eenen stuyver/drie/

vier/

vier ofte vijve ende daer ontrent ſ'iaers / die meeſt al arme Godſ-huyſen toecomen/
ſonder oock dat den eenen heeft moghen zijne deuchdelicke ſchult cederen ofte tranſ-
porteren opten anderen. Hoe menighe eerbare Vrouwen ende ionge Dochteren heb-
ben ſy met cracht ende ghewelt tot ſchande ghebracht? ende de ſelve / de een vooren/
d'ander nae/ Ja ſommighe tot den doodt toe ſeer oneerlick ende onmanierlijck miſ-
bruyckt. Hoe menichmael hebben ſy de Mans by haer Vrouwen / ende de Vaders
by hare Dochteren ghedwongen te blijven/ om met hare ooghen aen te ſchouwen en-
de betuyghen/ Ja dienaers ende helpers te weſen van hare grouwelijcke ende ſchen-
delicke oncuyſheyt: die ſy met alſulcke ontuchtighe ende vuyle beeſtelijcke manieren
ghepleecht ende ghedreven hebben/ dat wy het ſouden ſchroomen ſchier te dencken/
ick ſwijghe met eeren uytſpreken inde teghenwoordicheyt van uwe Ma. Hoe menich-
mael iſt gebeurt/ als een man zijn Huyſvrou oft Dochter van hare vercrachtinghe
wilde bevrijden/ dat ſy alle te ſamen als verwoede honden uytgheloopen zijn/ roepen-
de: Spaengien/ Spaengien/ ende hebben daer op een deel Borgeren iammerlijcken
vermoort. Hoe menighe ſwangher Vrouwen hebben ſy de buycken opgeſcheurt/ en-
de de vruchten in haer lijven vermoort: Ja hebben eenighe Mans heel levende ghe-
vilt/ ende de huyt over hare trommelen geſpannen/ ende ander met cleenen viere ver-
brandt/ met gloepende tanghen ter doodt toe genepen/ ende met andere onuytſpreke-
lijcke ende ongehoorde tormenten/ al levende hondert dooden/ de een na den anderen
doen ſterven. Hoe vele Vrouwen heeft hy van hare Mans verjaecht/ ende Kinderen
van hare Ouders? Ja maer wat iſſer onder den Hemel ſoo eerlijck ende ſoo heylich,
d'welck hy niet en heeft gheſchent ende als met voeten vertreden? Voorwaer onder
alle Natien is altijts de begravinghen der dooden lichamen in ſulcker eeren ghehou-
den gheweeſt (dat oock de allergrofſte ende aller wreetſte Volcken vander wereldt/ die
ſelve niet en hebben willen verachten noch vercorten: Maer deſen Tyrant / als God
ende der menſchelijcke natuere te trotz ende ſpijte/ heeft menighe lichamen (naer dat
ſe etlijcke daghen onder de Aerde gerust waren) uyt den grave doen trecken/ ende on-
der de galge geſleypt: voorwendende dat de eene waer ſonder Biechte geſtorvē/ d'an-
der en hadden het Sacrament voor haren doot niet ontfanghen: maer inder waer-
heydt was het alleene ter oorſaken / op dat de nageblevene goederen mochten gecon-
fiſqueert blijven. Maer wat iſſer onder den menſchen eerlijcker ende heyligher dan
den Houwelijcken ſtaet? het recht ende eenich fondament van alle Borgerlijcke ghe-
meynſchap/ den oorſpronck van alle Liefde/ den bandt van alle Vrede/ ende den rech-
ten graedt van alle eerbaerheydt/ die onder den menſchen gepleecht wort. Ende noch
en heeft dit by deſen Tyrant niet connen ghelden/ of hy en heeft die Vrouwen van ha-
ren Mans / ende die Mans van haren Vrouwen / die welcke opentlijck in een gant-
ſche Ghemeynte/ voor God ende ſijnen Engelen/ te ſamen gegheven waren/ ende me-
den Heylighen bandt des Houwelicx by een ander ghebonden/ teghen het gebot ende
inſtellinghe Godes/ ende teghen alle Rechten geſcheyden onder die verbloemde voor-
wendinghe/ datſe van Ketters waren t'ſamen ghegheven: maer inder waerheyt an-
ders nerghens om/ dan op dat hy die rijcke ofte ſchoone Vrouwen / zijnen Soldaten
ende Trawanten tot eenen roof mochte beſteden: In ſomma / hy heeft alle de liefde
ende eerbiedinghe die d'een menſche den anderen ſchuldich is / te niete ghedaen ende
opentlijck ghebroken: Vermoordende ende ommebrenghende die Vrouwen die ha-
ren mans / ende die kinderen die haren Ouders in haren uyterſten noodt met eenen
penninck te hulpe waren gecomen/ Ja diese ſelfs met eenen brief ghetrooſtet hadden.
Ten laetſten / op datter niet Heylichs noch Goddelijcx en ſoude van hem ongeſchen-
det blijven/ ſoo heeft hy het alder Heylichſte Sacrament des Doops / daer mede wy

ind

inde ghemeynschap der Kercken Godts/Ja in het Lichaem Christi Jesu worden in-
ghelijvet/als met voeten onder de voeten ghetreden/willende ende bevelende datmen
die kinderen die te voren opentlyck ende wettelijck naer de ordonnantie des Soons
Godts/inden Name des Vaders/des Soons/ende des H. Geestes ghedoopt waren/
souden weder doopen / onder tdecksel dat sy van Ketters gedoopt waren / het welcke
opentlijck tegen alle Goddelijcke ende menschelijcke Rechten/ende teghen alle ghebo-
den der Kercken/ende Decreten der Concilien/ is strijdende.

Waer naer / wat ist van noode uwe Ma. te verhalen die oneyndelijcke ende onghe-
hoorde exactien/die hy d'eene op d'ander verdacht/ende den armē volcke (sonder ma-
te noch eynde) heeft opghelept / den hondertsten / den twintichsten / Ja den thienden
penninck van alle goederen/ liggende ende roerende/ Ja van alle ghecochte ende ver-
cochte waren/eysschende; ende oock willende met der daet doen executeren / teghens
t'advijs van allen Raden ende Staten van herwaerts over/ niet van t'zijner/ comen-
de vande voorseyde vercoopinghen ofte t'gewin van dien/ maer den tienden eñ twin-
tichsten penninck vande capitale Sommen van alle vercoopingen / waer door niet
alleenlick alle negotiatien ende coopmanschappen wt de Lande verjaecht zijn/maer
oock d'Ingheseten en van dien benomen worden t'middel van haren cost voor wijf
eñ kinderen te mogen winnen: t'Welc de Staten tot vele verscheydē reysen in tlanghe
hebbē verthoont/presenterēde meerder penningen op te brengē dan sy wel vermoch-
tē. Ende hoe wel de Staten gedaen hebben seer neerstelijc haer debuoir tot verschey-
den reysen/om den voorseyden Hertoch te bewijsen d'inconvenienten/die upt zijn pre-
cijs voornemen soude moeten volgen/ende gesuppliceert dat hy tot haerder onschult/
daer van soude doen rapport aen uwe Ma. en heeft nochtans daer toe niet willen
verstaen/maer heeftse sonder vorder audientie afghewesen / sonder hem eenichsins te
laten geseggen/wat intercessie dat de Geestelijckheyt / Raden oft Staten des Landts
hebben connen gedoen/sulcx dat hy daer door geheelijc de Traffique ende dē Coop-
handel wt den Landen verdreven heeft: die arme Inwoonderen door commer ende
armoede in vreemde Landen verjaecht. Ende nochtans ist openbaer / dat / so wan-
neer daer eenige noot voor handen was om de knechten te betalen / dat hy nimmer-
meer ghelt en heeft connen ghevinden / in sulcker voeghen dat hy den Spaenschen
Soldaten tot inde xxviij. Maenden besoldinghe schuldich gebleven is ende de Duyt-
schen heeft sommighe van deure tot deure laten bedelen/ sommighe van armoede en
bitteren honger versmachten: niet teghenstaende dat de Staten opghebracht ende
vertaelt hebben/de beden / tot de betalinge vande voorseyde Oorlochsliede gedestineert/
ende des niet te min/heeft het meestendeel vande Steden laten wtmergelen met zijne
Garnisoenen/de selve verdruckende met het Servitio/dat de goede lieden de Spaen-
sche Soldaten hebben moeten gheven/ende die ghene die het meeste gelt gegeven heb-
ben/soo aen hem/als aen Don Fredrico/ ofte aenden heuren/ hebben de eerste vande
voorseyde slavernie van het Servitio ontslagen gheweest: met welcke Garnisoenen
hy oock meest ghevexeert heeft den binnelantsche Steden/ latende daer en tusschen die
Frontier-steden ende ander plaetsen van gewichte/sonder Garnisoen: waer door in
sommighe plaetsen de saken tot veranderinge des te lichter gecomen zijn/ hier by ge-
voecht/dat overmits t'ghebreck van betalinghe / hy syne Spaensche Soldaten heeft
laten vallen in alle Licentie ende ongheregeltheden diemen soude connen bedencken:
Van de goede lieden te dreyghen/smijten rooven/plonderen/ ende alle manieren van
exactien ende wtteeringhe voor te wenden/waer wt dat het meer openbaer is/dat al-
le de verwen die hy voorwent van uwer Ma. dienst / ofte vande Religie / anders niet
en zijn/dan ghesochte pretexten / waer mede hy syne onversadelijcke gierichheydt ende

bloetdorstighe wreetheyt eenen schijn wil gheven / daerinne het contrarie met handen tasten mach/ende met ooghen sien/ als dat hy uwer Majesteyts dienst/ even soo weynich versorcht/als het welvaren deser Nederlanden / die hy wt den gronde gantschelijck laet vergaen ende verderven.

Maer wat ist van noode dit met woorden te willen bewijsen / als oft hy noch niet genoech gheopenbaert en hadde/waer op dat alle zijne wercken ende aenslaghen zijn streckende/daer hy hem door zijne onversadelycke eergiericheydt ende opgheblasene vermetenheyt/ also heeft laten verblenden/dat hy als tot een Tropheum ende Victoryteecken/van die schoone eerlijcke daden die wy hier voren verhaelt hebben/hem selven binnen het Slot tot Antwerpen een metalen Beelt heeft laten oprechtē / hebbende onder die voeten den Adel ende die Staten des Landts? Wy laten nu onverhaelt wat syne meyninge daer mede geweest is: Maer waer/ofte wanneer ist opt gesien geweest/ dat eenighen Tyrant hem selven in zijnen leven heeft laten een alsulcken Beelt oprichten? Voorwaer die Roomsche Keysers ende Koninghen/die schier de gantsche Werelt onder haer gewelt haddē/hebben haer wel somwijlen steenē oft metalē Beelden laten oprichten/ghelijck als noch hedensdaechs de Pausen van Roomen (die daer segghen Gods plaetse te representeren) oock wel doen : Doch dat is altydt by Ordinantie ende Keure vanden Raet ofte van het volck/ ofte ymmers by haren advyse ende verwillinghe gheschiet : maer dat sy selve by haren leven souden sulcx hebben bestelt en vintmen by geene exempelen noch Chronijcken / overmits dat sulcx oock een al te openbaer teecken van ontsinnighe dwaesheyt ende onverdragelijcke hovaerdie soude gheweest zijn. Men vint alleene dat Nabuchodonozor / die hem selven als een Godt liet aenbidden/een sulcken metalen Beelt heeft opgherichtet / ghebiedende dat een yeghelijck daer voor soude knielen/ maer noch heeft hy dat selve niet derven noch willen doen/sonder die raetspleginghe der voornaemste Heeren ende Lantvorsten.

Maer desen Tyrant/om so wel in dwase vermetenheyt/ als in grouwelicke wreetheyt / alle andere Tyrannen te boven te gaen/ als woude hy hem selven niet alleen in des Coninckx/maer oock in Godes plaetse opwerpē/heeft sick selven/ sonder yemants raet/advijs ofte ordinantie/by zijn leven / tot groote verkleeninghe ende verachtinge van uwer Majesteyts autoriteyt eñ hoocheyt/ eñ als tot eenen roem van alle zijn Tyrannissche feyten ende moetwillighe gewelden/ daer mede hy dese uwe Nederlanden/ als onder zijnen voeten heeft ghebracht/dit trotzighe Beelt opgherichtet.

Ghelijckerwijs als hy hem oock niet ontsien en heeft/na het exempel des Tyrants Herodis/tot Antwerpen op de volle marct uwe Coninckl ycker Ma. Stoel (die noyt van eenighe Stadthouders is aengeroert gheweest) selve te beslaen/ende op het gouden laken/daer mede den Stoel gants verdeckt was/ om het afwesen van uwe Ma. te representeren/als een Afgod te sitten / onder tdecksel van een Pardoen te publiceren/ d'welck noyt Hertoch noch Coninginne/noch andere Potentaten/Gouverneurs ofte Gouvernanten deser Landen/op sulcker voegen ghed aen heeft : alles tot openbare verachtinghe ende groote verminderinghe van uwer Co. Ma. eere eñ Reputatie.

Dese dinghen/aller genadichste Coninc/zijn nu voortaen so openbaer ende kennelijck over de gantsche wijde werelt ghewordden/dat alle vreemde Natien ende Potentaten eenen grouwel ende schricken van alsulcken hoochmoet / opgheblasentheyt ende tyrannie beginnen te crijghen : Ja dat des Hertogen van Alba dienaren ende Soldaten selve ghenoech protesteren / dat sy sulcx niet en connen voor goet noch eerlijck aensien / veel weynigher dat uwer Ma. dienst ende het welvaren des Landes / daer inne soude geleghen zijn.

Derhalven en connen wy ons gheensins laten beduncken / dat uwe Ma. alsulcke

grouwe-

grouwelijcke ongherechticheden / groote gewelden ende moetwillighe vertelheyt eenichsins soude willen toestaē/ so verre als sy vander sakēnaer de waerheyt eenichsins ware onderricht: Want waer is opt Coninck of Potentaet gheweest / die aldus onmanierlijck met zijn Onderdanen heeft ghehandelt? Uwer Majesteydts voorsaten/ hoochloflijcker ghedachtenissen / hebben haer tegen haer Onderdanen in aller sachtmoedicheyt/goedertierentheyt ende Vorstelijcker maticheyt also ghedraghen/dat sy niet alleenlijcken haren nacomelinghen / maer oock allen Vorsten ende Potentaten der Christenheyt/een Loflijck exempel der selver deuchden hebben naghelaten / ende soo wanneer daer eenich misverstant tusschen hare Hoocheyt ende den Onderdanen gheresen was/ Ja dat oock die Onderdanen opentlijck (overmits eenighe mishandelinghe vanden Officieren ofte ander dusdanighe oorsaecken) de wapenen in handen ghegrepen hadden / ende wederom van haren Heeren ende Vorsten tot gehoorsaemheyt ghebracht werden / so is het nochtans so verre / dat sy aldusdanighe exempelen van wreetheyt ende moetwillicheyt souden hebben willen pleghen/dat sy oock in alle Capitulatien met hare Onderdanen/ seer vlijtich voorsien ende versocht hebben/ dat van Artijckel tot Artijckel/ merckelijcken soude werden ghespecificeert/ dat hem alle hare Privilegien ende Vrijheden/souden werden onderhouden ende onverbrekelijck wel bewaert.

So dat wy voorwaer/uwer Coninclijcker Ma. al te groot onrecht ende ghewelt souden doen/by dien dat wy ons lieten overreden / dat uwe Ma. van uwer Voorvaderen loflijcker exempel/ Ja vanden behoorlijcken plicht aller vromer Coningen ende Vorsten/so wijt soude afghetreden zijn/ dat in stede van zijnen ghetrouwe Onderdanen Recht ende Justitie te doene/ gehoor ende audientie te gheven/om hare erbarmelijcke clachten/ghenadichlijck aen te hooren/sy haer eenen Tyrant soude schicken/ diese alle ghelijck soude wreedelijck vermoorden/ verwoesten/ ende in eewighe kattyvighe slavernije ende dienstbaerheydt brenghen.

Derhalven/dat ons nu den Hertoghe so dicmael zijne Pardoenen voorstelt/als of hy wt name uwer Co. Ma. ons/onse voorgaende mishandelinghe ende rebellie (gelijck als hyse noemt) wilde ghenadelijck vergheven/en connen wy oock geensins aennemen sonder uwer Majesteyts hoocheyt al te grootelicx daer inne te vercorten. Wāt wy meynen ymmers wel/dat uwe Ma. ons van gheene mishandelinghe noch rebellie en sal willen verwijsen noch condemneren/eer sy ons gehoort heeft/ende onse saecke te rechte ghekent. Nu/waer is doch de ghene die uwe Ma. hier van opt eenich bericht ghedaen heeft? Ofte wanneer heeft opt uwe Ma. yemandt verhoort die niet en was onse openbare partije ende vyant? Men weet ymmers genoech / datmen beyde die partien hooren moet/eermen het vonnisse strijcken can/ ende daeromme wort inde Chronijcken seer ghepresen Alexander Magnus/welcke/so wanneer hy eene vanden partijen verhoorde/altijt het hooft op den arm rustende/d'eene oore ghesloten ende ghestopt hielt/ende ghevraecht zijnde/waerom hy sulcx dede/gaf voor antwoorde/ op dat die ander partije oock een volle ghehoor so wel mochte hebben als die eerste ghedaen hadde/ het welcke by alle Natien ende volcken altijdt voor recht ende billick is bekent gheweest/ende is den natuerlijcken Rechte gantsch gelijckformich. So datmen geenen misdader/al hadde hy alle de archste schelmstucken bedreven diemen can bedencken/nemmermeer en sal verwijsen sonder hem op zijne verantwoordinge gehoort te hebben.

Nu vallen wy/ alder ghenadichste Coninck/ tot uwer Majesteyts voeten ende bidden in alle ootmoedicheyt/ wilt ons doch oock een oore verleenen/ende onse sake inde weechschale der gherechticheydt laten weghen / uwe Majesteydt heeft tot noch toe

des Hertoghen van Alba ende zijnes aenhanger Posten/Brieven/ende Advertissementen ontfanghen/ende vanden selven alleen bericht gheweest/hoe dat de saken hier zijn toegegaen: onse monden zijn tot noch toe ghestopt gheweest/ onse tonghen met gloeyende yseren doorsteken/onse lippen met bernende tangē toegeclampt/op dat wy onsen noot niet en souden te kennen geven/ die weghen zijn tot noch toe beslotē geweest/ so dat onse schrijven noch onse gheschrey / tot uwer Ma. ooren niet en heeft connen doorbreken.

Hoe soude dan nu uwe Majesteyt ons van eenich misdaet/veel min van rebellie eñ wederspannicheyt(daer wy onse leefdaghe lanck eenen grouwel van gehadt hebben) connen verdoemen ende verwijsen. Daerom als nu de Hertoghe met syne Pardoenbrieven voort comt/ende soect ons daer mede onder zijne subjectie weder te brengen/ dewijle hy siet dat hy met ghewelt (mits Gods wonderlijcke genade ende barmhertichept) zijnen moetwil niet en can wtrechten. Hoe soudē wy ons des eenichsins connen aentrecken/ofte de selve Brieven aenveerden/al of sy aen ons waren addresserende/die nemmermeer van uwe Co. Ma. ghehoorsaemheyt / ons en hebben laten verleyden noch aftrecken? Het en ware dat wy den Hertoge van Alba in stede van onsen Coninck wilden aennemen ende bekennen. Want hem alleen hebben wy wederghestaen/ende niet uwe Ma. die wy met goet ende bloet (so lange als ons Godt het leven gunnen sal) getrouwelijck willen dienen / daerom eñ gaet ons syn Pardoen geensins aen/het welcke alleen luyt aen de Steden / die haer hebben laten verleyden vande gehoorsaemheyt des Conincx: Maer wy sien seer wel wat hy daer mede meynt/hy soude hem selven geerne tot onsen Coninc opwerpen/ofte ymmers/dat wy door de aenlockinghe van syne listighe Pardoenen/ teghen ons selven het vonnisse ende sententie souden willen geven. Want nemen wy syn Pardoen aen/so moeten wy ons voorwaer schuldich maken van rebellie ende wederspannicheyt teghen onsen Coninck/van oproer ende seditie/Ja oock van Ketterie ende afval vanden Christen gheloove/ende in somma/ vā vercleeninghe Goddelijcker eñ Co. Ma. dat wilt hy / dat wy met de aenveerdinghe zijner gheveynsde ende valsche Pardoenen / sullen als met ons eyghene hant-teecken onderschrijven eñ verseghelen/op dat hy hier namaels by uwe Ma. ende by ander Vorsten ende Potentaten/hem selven mach daer mede veronschuldigen ende zijne grouwelijcke Tyrannie bedecken: Segghende/ dat/ so wy in alsulcke mishandelinghen(die aldusdanighe wreede straffen ende tormenten wel verdient hebbē) niet en waren vervallen/wy en souden nemmermeer Pardoenen ende Vergevingen hebben aenghenomen.

Hier nemen wy God /den kenner aller herten / ende uwe Co. Ma. tot ghetuygen/ dat/so wy sulcke misdaden begaen hebben/ als ons met dese Pardoenbrieven opgheleyt wort/dat wy gheen Pardoen en begheeren/maer willen geerne/als daldersnootste ende alderarchste creatueren die opter Aerden leven / onse misdaden metten halse betalen: ende en weygheren gheensins/O aller ghenadichsten Coninck/datmen ons den eenen voor den anderen naer/met alle wtgelesene tormenten/van ledt tot ledt verscheure/so verre alsmen ons bevindt in alsulcke grouwelijcke misdaden vervallen te wesen: Ja wy bidden den Hertoghe van Alba (so verre als eenich ghebet plaetse by hem grijpen can) dat alle die geene die tot hem comen sullen om het Pardoen/bekennende inde voorseyde delicten gevallen te zijne/dat hyse sonder eenighe ghenade alsoo tractere/als alsulcke misdaden na recht ende reden vereysschende zijn: gheven hem oock recht daer inne/dat hy hem selven gheen trouwe noch geloove en houdet/want waerom soudemen eenen gheloove houden? die God ende zijnen Coninck so trouweloos gheweest is / dat hy hem niet en heeft ontsien zijne Majesteyten ende hoocheden so schandelijck te mishandelen ende versmaden.

Maer

Maer wat ist? men sal in eewichept niet bevinden/ dat wy yet sulcx int minste hebben bedacht/vele min met wercken hebben begaen/ wy hebben van aenbeginne altijt onsen Coninc alle gehoorsaemhept eñ gedienstichept bewesen / eñ hebben ooc den Almachtigen Godt eñ Vader Jesu Christi / inden Geest eñ inder waerhept na zijn heylich Gebot eñ nae zijn Woort gesocht te dienen/so vele onse crancke vermoghen heeft toegelaten/eñ willen noch het selve doen tot den laetsten druppel onses bloets. Maer als wy gesien hebben dat den Hertoge van Alba/in stede van Recht eñ Justitie te doene/van onse clachten eñ beswaringen aen te hooren/ eñ uwe Co. Ma. beloften eñ toeseggingen na te comen/ heeft ons tegen alle Recht eñ redelijckhepdt/ teghen alle onse Privilegien ende Vryheden/met onghehoorde grouwelijcke tyrannien willen onderdrucken/het gantsche Landt verderven/ eñ veel wreedelijcker met ons handelen/ dan oyt Turcken ofte Joden met haren overwonnẽ vyanden gehandelt hebben.Eñ daer en tusschen heeft hy ons uwe Ma.eñ by alle Christelijcke Potentaten eñ volcken/met valsche beschuldingen van afvallichept/rebellie/eñ ketterie beswaert / sonder dat wy mochten ergens tot gehoor comen/ ofte eenigẽ troost eñ verquickinge inde wijde werelt ontfangen/so hebben wy van noots weghen gedronghen gheweest/om de wapenen inde hant te nemen/ende met alle moghelijcke middelen te pooghen/ dat wy onse arme bedructe Vaderlant/wt eene also grouwelijcke tyrannie verlossen souden : ende liever den eenen op den anderen sterven/dan ons in handen van eenen alsulcken Tyrant overgheven/het welcke wy noch ghesint zijn te doene/so verre als het uwe Ma. niet en ghelieft hare genadighe ooren open te doene tot onse clachten / om ons Recht ende Justitie teghen alsulcken ghewelt te bedienen/ want wy en zijn (Gode lof) niet soo qualijck in Godes Woort onderrichtet/oft wy en weten seer wel dat onse leven eñ onse doot in Gods handen staet/eñ dat desen doot/ welcken gheenen mensche ter werelt en can ontgaen/slechts maer eenen deurganck en is tot het eewich leven.

Daerom: Nademael datmen met onse doodt vermaect eñ beholpen is/ hebben wy veel liever eenen eerlicken doot voor de vryhepdt eñ voor het welvaren onses Vaderlants te sterven/dan in eene aldusdanige slavernie te comen/dat wy souden moeten de voetsolen wesen/van eenige moetwillige vreemdelingen/ die ons eenen eewigen haet ende misgunstichept altijt gedragen hebben/ wy sullẽ ymmers nu onse nacomelingen eenen eerlickẽ roem nalaten/ als dat haer Voorvaderẽ niet en hebben willen slavoenen vanden Spaenschen Inquisiteurs wesen / eñ niet en hebben haer gheschroomt een schandelijck leven / met een eerlijcke doodt af te coopen.

Wy strijden voor de vryhept van onse conscientien/van onse vrouwen eñ kinderen/ van onse goet eñ bloet/te weten/oft den Hertoge van Alba met zijnen aenhanck over de selve een geweldich Heer wesen sal / om daer vã na zijn goetduncken eñ moetwil te disponerẽ/ofte dat wy de selve met dẽ sweerde/tot dẽ diẽst van Godt den Heere eñ van uwer Ma. allergenadichste Coninc/sullen tot den laetsten adem toe / bewaren eñ beschermen. Wy weten dat onsen leven sekere palen ghestelt zijn, die wy door t'middel van Pardoenẽ des Hertogen vã Alba niet en sullen overtreden. Daerom bidden wy eñ versoecken alleẽ aen uwe Ma.dat sy haer vernedere om onse clachtẽ aen te hooren eñ onse saken te verstaẽ / sonder dat wy gedronghen werden met alsulcke Pardoenen over ons eñ onse nacomelingen/eẽ so leelijcke schandtvlecke van rebellichepdt teghen Godt ende onsen Coninck te halen/die ons noyt en heeft aengheleeft.

Hoe wel dat wy ons seer wel versekert houden/ dat / of wy schoon dese Pardoenen wilden aennemen/so en soude dẽ Hertoghe van Alba ons daerom geensins het leven verschoonen / Jae hy soude veel beter recht hebben om ons met alle uterste strengichepdt te straffen/ dan dat hy nu meynt te hebben.

Ende soude het oock veel beter connen by alle menschen verdedighen / want so wy ons selven schuldich bekenden van rebellie/beyde teghen Goddelijcke en Co. Ma. so en soude ons niemant behooren te beclaghen/ datmen ons als gemeyne vyanden ende verstoorders des ghemeynen vredes omme soude brenghen / want oftmen ons al schoon anders hadde toeghesecht/nochtans soude een yeghelijck ghenoech connen bemercken / datmen alsulcke misdaders niet schuldich en is eenighe belofte te houden / overmits dat het teghen God ende den ghemeynen welvaren is strijdende / datmen alsulcke verstoorders des ghemeynen vredes / ende verachters der Godtlijcker ende Coninckltjcker Majesteyts soude laten leven/ al haddemen hun schoon sulcx met alle de swaerste Eeden toegheseyt die moghelyck is te verdencken / want het is openbaer datmen sich met gheenen Eedt en can verbinden/ om te doen/ het ghene dat God verboden heeft/ofte te laten dat hy bevolen heeft.

Ende of schoon sulcx niet en ware/ so is nochtans wt alle des Hertoghen van Alba wercken ende aenslaghen ghenoech openbaer / dat hy ons gheensins en is ghemeynt eenich gheloove te houden : Want beneven dat hy voortijden openbaerlijck overtreden heeft/den Eedt die de Hertoginne van Parme / met alle de Heeren ende Gouverneurs des Landts / van weghen uwer Ma. den Steden soo solemnelijcken ghedaen hadde : noch heeft hy in alle de steden die hy in desen laetsten crijch heeft overcomen/ zijne meynedicheyt ghenoech bewesen : te Berghen in Henegouwe heeft hy teghen zijnen Eedt ende Contract eenen grooten hoop Borgheren opghehanghen. Tot Naerden heeft hy oock teghen zijne duydelijcke beloften/ eenen so grouwelijcken moort begaen/als in eene so cleyne Stadt ymmermeer is ghehoort gheweest : ende nu tot Haerlem hadde hy/ofte ymmers Don Fredrico in zijnen naem/den Soldatē het leven toegheseydt/ende daer toe hadden haer eenighe Heeren als borgen verbonden ende verplicht/ende nochtans heeft hyse alle/ deen nae den anderen/tot aen die jonghe pagien toe/jammerlijcken doen vermoorden / ende heeft haere lichamen heel moedernaeckt (tot groote schandale van alle Vrouwen ende jonghe Dochteren) op het schavot eenen dach ende nacht laten liggen : Ende de ghene (onder hen) die hem de Stadt hadden overghelevert/ende waren van hem opgheschreven/ende in dienst wederom aengenomen/heeft hy op de Galeyen doen voeren. Ja op de Fuycke voor Haerlem/doen hy den Soldaten het leven hadde belooft / so liet hyse van hongher versmachten/ segghende : dat hy hen wel het leven hadde toegheseydt/maer niet het eten. Ende oock den Borgheren van Haerlem/die hy het leven toegheseyt hadde / heeft hy ghedwonghen omme Pionniers te worden teghens de Stadt van Alcmaer/om aldaer vanden Inwoonderen der Stadt/ jammerlijck vermoort te worden : het welcke alle Barbarische tyrannicheyt ende wreetheyt te boven gaet/ende is een merckelijcke cavillatie ende wtvlucht/waer mede hy zijne meyneedicheyt soeckt een verwe aen te trecken.

So dat het merckelijck is ende openbaer / dat hy gheene beloften noch Eedtsverbonden ghesint en is te houden/ ten ware voor eenen cleynen tijt/op dat hy des te beter zijnen wille vanden anderen mochte ghecrijghen : Ende op dat hy dit hier naemaels soude mogen verdedigen/so by uwe Co. Ma. als by andere Vorsten ende Potentaten/daerom ist dat hy ons dit Pardoē nu voorhout: Want so wy dat aennemen/ so bekennen wy in alsulcke mishandelinghe vervallen te zijn/als hy ons oplegt/ende derhalven en is hy niet schuldich eenighe belofte ofte Eedt te houden / insonderheyt/ nademael dat het int Concilie van Constance voor hondert Jaren herwaerts besloten is/datmen den Ketters gheen gheloove noch belofte en behoort te houden.

Want dat hy in zijn Pardoen seer listelijcken voorwent/ dat sulcke misbruyck als hy ons oplegt/meer gheschiet is door quade suggestie ende ingheven van quaetwil-

lighen/

ligen/ dan wt haerlieder eyghen natuere ende beweginghe/ en is slechts maer eenen loosen treck/waer mede hy den onverstandigen soect te bedriegen eñ onder zijn jock te brengen/eñ voorts (hem selven volmachtich) om alle de gheene die hy wil te mogen omme brengen/sonder datmen hem sal connen verwijten / dat hy tegen zijne beloste gegaen sy overmidts dat sulcx altijt in zijn ghericht ende kennisse staen sal/wie dese quaetwillighe gheweest zullen zijn/ ende wie niet.

Maer wilt doch / aller ghenadichste Coninck / eenmael aenmercken/ hoe dat den rechtveerdigen Godt desen schalck in zijne schalckheyt heeft verschalckt: Want in dit selve Pardoen/daer hy ons op het allerswaerste wilt beschuldighen/ daer bekent hy selve met duydelijcke woorden/seggende: dat hy hem geensins en can laten duncken/dat wy so ghedegheneteet ende veraert souden zijn/ ten waer dat wy door quade suggestie van quaetwillighen beweeght waren / oft wy en souden ghecontinueert in die ghetrouwicheyt eñ bereyde willicheyt/die wy ende alle de ghene die voor ons zijn gheweest uwe Coninckliicke Majesteyt altijt hebben bewesen.

Want is dit alsoo dat wy voor desen laetsten misbruycke (alsoo hy die noemt) uwe Ma. alle ghetrouwicheyt ende willicheyt altijt bewesen hebben/ghelijck als hy selve hier bekent staet/waerom heeft hy ons dan al langhe te voren met alle wreetheyt ende onmenschelickheyt also hart vervolght? Waerom heeft hy de Steden alsoo verwoest? Die Dorpen ende Vlecken verbrant? Die inwoonders vermoort eñ van alle hare goederen berooft: Heeft hy niet door zijne soldaten Catwijck op Zee Santwijc eñ Alfen/met noch veel ander verscheyden schoone Dorpẽ schier tot asschẽ gemaect/ al lange te voren eer desen misbruycke die hy nu alleene beclaecht/begaen was? Hebben sy niet willẽ de Stadt van Wtrecht die hem aldermeest toegedaen was/gantschelijck plonderen eñ rooven? Hebben sy niet inde Stadt van Rotterdam (daer sy als vrienden ontfangen werden) eenen grootẽ hoop Borgheren teghen alle hare beloften wreedelicken vermoort: Is niet by Pacero bevonden gheweest/ het billet van ontallijcke/so vanden Adel als vande voornaemste Borgeren / diemen wt des Hertogẽ bevel soude in verscheyden Steden hebben vermoort/ten ware dat de sakẽ(door Godes barmherticheyt)verandert waren gheweest? Ende waer toe diende den eysch des thienden Penninckx? anders dan dat hy wilde dat wy daer mede souden onse goederen die na zijn segghen/ alle verbeurt waren/ wederom van hem af coopen: So moet hy dan voorwaer met alle den zijnẽ/wel eene gesworene vyant uwer Ma. wesen/dewijle hy alsulcke getrouwe Onderdanen uwer Ma. als hy selve ons bekent gheweest te zijn/met alsulcke sware tyrannie/moorden eñ brantstichtinge/ ende met also danighe overlast eñ slavernie vander eerster ure zijner aencomsten heeft beswaert/ soo dat wy van noots wegen ghedrongen zijn gheweest/ die wapenen aen te trecken/ ende zijnen moetwil eñ overlast wederstant te doẽ: Het welcke zijne dienaers selve niet en souden connen versaecken/nademael sy dickwils ende opentlijck haer gheroemt hebben/dat sy dit Lant eñ de Inwoonders desselven/so lãge eñ so vele souden plagẽ eñ tergẽ dat se noch ten laetsten souden gedrongẽ werden te rebelleren/om also oorsake te hebben het gantsche Lant in subjectie te brengen/ ende van alle haren Rijckdom te plonderen eñ te berooven/ het welcke men oock wel wt sommiger brieven soude connen bewijsen/welcke schreven dat sy hier na lange te voren hadden verlanget: Het is wel waer/ aller genadichste Coninc/tgene dat den Hertoge alhier seght/ als dat uwe Onderdanen nemmermeer en souden gedegenereert eñ veraert zijn gheweest / ten ware dat de quaetwillighe sulcx hadden te weghe ghebracht/ maer dese quaetwillighe en zijn anders geene/dan den Hertoghe selve/ met zijnen Bloetraedt ende bloetdorstighen aenhanck / die wt enckele quaetwillicheydt ende onversadelijcke ghiericheydt / al over

langhen tijdt uwer Onderdanen sweet ende bloet hebben ghesogen/ ende de selve met alle wreetheyt soo langhe vervolcht/ende op het uterste also beswaert / dat sy tot bescherminghe van haer selven/ eñ hare vrouwen eñ kinderen/ende van al t'ghene sy in dese werelt lief ende weert hebben/gedwonghen zijn geweest geweer te vleden: Daerom/dat hy hem hier beroemen wil/datmen so ghenadelijck met anderen Steden gehandelt heeft/dat wort ghenoechsaem wederleyt/met den exempelen van Doornick/ van Valenchijne/van Hasel/van Ypren/van Maestricht/van Deventer/ eñ daer na van Mechelen/Oudenaerde/Dermonde/ende van Naerden/daer sy gheene maniere van plunderen rooven/ moorden/ophangen/vrouwen verkrachten/eñ allerley moetwillicheden ende overlasten/en hebben vergeten noch naghelaten.

Want t'gene dat tot Bruessel over de hondert eñ dertich Borgeren van dē Spaengiaerden op verscheyden tijden/wt enckel moetwil vermoort zijn geweest /al eer opt dese Crijch aengeheven was: dat oock te Gent in eenen oploop van Spaengiaerden tsestich oft tseventich Borgeren teffens/ende noch ontalliche daer na op verscheyden tijden/beyde Mans eñ Vrouwen ommegebracht zijn / en willen wy hier niet verhalen nademael dat sulcx van haer noch voor groote genade gerekent wort/buytē t'gene dat sy inde voorgenoemde Steden met alle uterste wreetheydt eñ moetwillicheyt bedreven hebben Daerom en behoeft hy ons voorwaer alhier niet te dreygē/ by also verre als wy sijn Pardoenen niet aen en nemen/ datter geen rigeur noch wreetheydt en is/hoedanich die zijn mach/die wy van hem niet en zijn verwachtende/ so aen onse persoonen/als met verwoestinghe/ honghers noot / eñ oock met den Sweerde/in sulcker voegen/datter over al geen Reliquien blijven en sullen / van t'gheene teghenwoordelick noch geheel is/etc. Want wy weten seer wel/dat hy sulcx al over lancks ghesocht eñ ghearbeyt ende oock int werck gebracht heeft/so vele als hē ymmer mogelijck is geweest: Eñ soude ontwijfelijck noch al voorder zijne wreetheydt daer hy hem so seer op beroemt/hebben laten wtbreken / ten ware de vreese die hy hadde van t'gheene dat hem noch overcomen is/als namelijck/dat die Landen eenen alsulcken moedtwil niet en souden willen langher lijden.

Oock en is hem voorwaer den dienst uwer Co. Ma. so weert/noch die Erfnederlanden uwer Ma. so lief niet / dat hy hem soude schroomen die selve wt den gronde te bederven eñ vernielen/ Ja alle de Reliquien eñ overblijfselen der selven/ghantschelijck wt te roepen: In so verre alst hem eenichsins mogelijck ware/ ghelijck als menighe brantstichtingen eñ landtverwoestingen/die hy/al voren dat desen Crijch aenghevangen was/seer wreedelicken gepleecht heeft/ ghenoechsaem connen betuygen: Maer wy verhopen dat God almachtich nemmermeer sulcx toelaten en sal/ende dat uwe Co. Ma. haer Vaderlijcke Erve nemmermeer en sal laten vallen in het gewelt van alsulcken eenen verwoester ende verderver.

Want dat hy ons hier oplegt/dat wy souden de wapenen teghen uwe Co. Majesteyt aenghenomen eñ ghevoert hebben dat ontkennen wy / ende protesteren voor uwe Co. Majesteyt/ Ja voor Godt eñ voor zijnen Engelen/dat sulcx noyt onse meyninghe noch voornemen gheweest en is: Want wy ons selven/met alle t'ghene wy inder werelt hebben/onder uwer Majesteyts ghehoorsaemheyt eñ onderdanicheyt geerne stellen/eñ zijn bereyt/ghelijck wy tot noch toe altijts gheweest zijn/ eñ als onse Voorvaders uwer Majesteyts voorsaten oock altijt metter daet bewesen hebben / om uwe Co. Ma. met lijf ende leven alle goeden eñ getrouwe diensten te doen/ teghen alle zijne vyanden ende quaetwillighen.

Maer dat willen wy voor alle de werelt gheerne bekent staen/ dat wy de wapenen hebben aenghetrocken / ende de selvighe ghevoert / als wy noch van noodts weghen

doen

doen moeten/teghen de tyrannie eñ misbruycken des Hertogen van Alba ende zijnes aenhanck/om ons/onse vrouwen eñ kinderen / ons goet eñ ons bloet van syne eñ zyner dienaers bloetdorstighe handen te verlossen. Oft so hy ons te machtich valt/lieuer eenen eerlijcken doot te sterven / ende eenen loflijcken roem onsen naevolgheren achter te laten/dan dat wy onsen hals onder eenen alsulcken Tyrant souden buygen/ ende onse lieve Vaderlant in eene alsulcke schendighe slavernije laten comen. Waer door niet alleenlijck wy hier namaels in gheene Landen en souden het aensicht met eeren derven toonen/maer uwe Majesteyts dienst eñ der ghemeene Landen gheheele welvaert veracht ert soude zijn: Ende daer toe zijn alle Steden samentlijc eñ elck eene bysonder/gheresolveert eñ besloten/de eene voor ende de ander naer/allt beleg te verwachten so het noot is/eñ het uterste te wagen/ ende oock allen utersten noot eñ commer te lyden/met verlies oock van hare goederen ende bloet/Ja liever den brandt in haer eygen huysen te steken/dan dat sy haer in het gewelt ende subjectie deses Tyrãts souden begheven.

Want wy doch wel versekert zijn/dat by eenen alsulcken wreeden Tyrant/die ons eertyts so grouwelijck heeft gedreycht/ende meermael heeft misleyt/eñ zyne beloften ende Eedtsplicht als met voeten vertreden heeft/ gheene ghenade noch barmhertichheyt te verwachten en staet / maer hy soude liever de beken ende stroomen met onsen bloede verwen/eñ alle de boomen ende galgen die int Landt zijn / met onse lichamen behanghen/dan dat hy zijnen bloetgierigen moet aen ons niet en soude versaden.

Daerom vallen wy aen de voeten uwer Co. Ma. ende bidden u inden Name Gods die uwe Majesteyt de Croon op het hooft eñ den Scepter inde handt gegeven heeft/ wilt doch eenmael onse sake aensien/wilt uwe ooren neygen tot onse billicke ende beweghelijcke clachten: wy en versoecken van uwe gehoorsaemheyt niet ontslaghen te wesen/maer alleen dat onse conscientien voor God den Heere bevrijdt mogen blijven/ dat wy zijn heylick Woort mogen hooren / ende dat selve na volgen/ om rekeninghe van onse zielen den aller oppersten Rechter ten jongsten daghe te mogen geven. Ende op dat wy sulcx moghen ghenieten / soo wilt doch eenmael onse arme Vaderlandt/ d'welck tot uwer Ma. getrouwe dienst altijt bereyt ende willich gheweest is/als het noch is/eenmael ontslaen van het Jock der vreemder Natien / ende der Spaensche Crijschlieden/latende het Landt genieten alsulcke Privilegien/ Vryheden ende Hercomen/als uwe Ma. ende als den grootmachtighen K. Carolus uwer Majesteydts Heer Vader/hoochloflijcker gedachtenisse/ende alle uwe Voorsaten solemnelijck besworen hebben.

So willen wy niet alleenlijck de wapenen af leggen tot uwer Majesteydts bevel/ maer ons selven/ met al tgeene wy inde werelt hebben/te Water ende te Lande laten ghebruycken/daer toe ons de selve sal willen schicken / ende verhopen dat uwe Ma. metter daet bevinden sal/dat wy geensins veraert noch verbastaert en zijn/maer veel eer alle onser Voorvaderen ghetrouwicheyt ende gewillighe gedienstichheyt/ tot uwe Ma. willen te boven gaen: Het welcke wy hier mede uwe Ma. voor Godt Almachtich beloven ende sweeren / willende dat Godt onser zielen alsoo ghenadich sy/als wy dit van gantscher herten meynen.

Begeerende dat dese onse verclaringe eñ Eedt/by alle Coningen/Potentaẽ/Vorsten ende Natien vercondiget ende gepubliceert werde/ op dat een yegelijck wete/dat wy onsen Coninck geensins rebel noch wederspannich zijn: Het welcke wy oock van onse Voorvaderen noyt geleert en hebben/ maer dat wy uyt enckele noot/die ons op het alder uyterste was druckende/bedwongẽ zijn geweest de wapenen tegen de vyanden eñ misbruyckers des Coninckliicken Naems/aen te nemen ende te ghebruycken.

 Biddende

78-160

Biddende derhalven alle Christelijcke Potentaten ende Vorsten / dat sy haer met een Christelijck medelijden over onsen noot ende jammer laten bewegen : ende nademael / wy nu ghenoech bedacht zijn / dat dese onse Supplicatie ende verclaringe / even also verdruct ende achterhouden sal worden / ghelijck alle die voorgaende / so dat sy in onser Coninckx handen niet en sal connen comen / dat sy doch willen het selve zijner Majesteyt aengheven / ende hem die selve bestellen / op dat onse recht eenmael int licht mach comen / ende dat zijne Ma. van so veel onschuldich bloets (dat mits dese Albanissche Tyrannie vergotē wort) voor Godt almachtich mach ontschuldiget werden.

Dat willen wy aen allen ende eenen yeghelijcken / met ootmoedige ghebeden aen Godt almachtich / voor hare voorspoedicheydt ende welvaerdt / t'allen tijden in alle onderdanicheydt verdienen.

FINIS.

Psalm. lxxxij.

Doet recht den ellendighen ende den weesen : ende bedient gherechticheydt den verdruckten ende den armen.

Verlost den ellendighen ende den noodtdruftighen : helpetse uyt den handen der Godtloosen.

F574
S474i